

Vendég a Budapest Klezmer Band

Jávori Ferenc, a zenekar vezetője hitközségünk tagjaival. Cikkünk a lap 3. oldalán.

Kirándulás Budapestre

November 25-én kirándulást szervezünk Budapestre. A részvételi díj a tavalyival megegyező 25 EUR, amely tartalmazza az esti koncert – Presser Gábor és barátai belépődíját a Dohány utcai zsinagógában, illetve kóser ebédet, útiköltséget. Jelentkezni lehet a kile@menhaz.sk címen és a KZSH titkárságán november 19-ig.

A részletes program:

10:00 Indulás a Menház elől busszal

12:00 Kóser ebéd

13:30 Speciális Shalom klub Budapest

14:30 Séta a Zsidónegyedben – Juda-fest fesztivál

16:30 A helyek elfoglalása a zsinagógában

18:00 Presser Gábor, Falusi Mariann, Rúza Magdi, Szabó Tamás Novák Péter koncertje a zsinagógában

20:00 Indulás Komáromba

22:00 Érkezés a Menházhoz ■

HH 200. szám

Januárban jelenik meg a HH ünnepi 200. száma. A szerkesztőség arra kéri olvasóinkat, küldjenek írásokat, fényképeket számunkra, amelyek az újsággal kapcsolatos véleményüket, érzéseiket tükrözik. A jubileumi számban szeretnénk megjelentetni nemcsak az újsághoz, hanem a komáromi közösséghez kötődő emlékeket is. Az anyagokat **december 31-ig** várjuk a kile@menhaz.sk címre. Rendhagyó születésnapi ünnepséget tartunk majd a Menházban. ■

Chanuka-előzetes

Chanuka ünnepe az idén **december 9-én**, vasárnap este kezdődik. Gyűjtsa meg velünk közösen az első gyertyát a Shalom klub összejövetelén, amely **14:30-kor** lesz a Wallenstein Zoltán teremben. Részleteket következő számunkban olvashatnak. ■

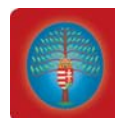

Chanuka gyertya rendelhető

Hitközségünk szeretné az ünnepre mindenkinek biztosítani a chanuka gyertyát. Kérjük az érdeklődőket, hogy igényüket **november 30-ig** jelezzék a titkárságon vagy a kile@menhaz.sk címen. ■

Támogatónk

Nemzeti
Kulturális
Alap

A komáromi rabbik emléke

Magyarország Külügyminisztériuma tavasszal írt ki pályázatot határon túli magyar vonatkozású emlékhelyek létrehozására. A Komáromi Zsidó Hitközség projektje a nyertesek közé került, így chanukakor felavathatjuk zsinagógánkban a komáromi ortodox és neológ rabbik emléktábláját. Ezzel első alkalommal állítunk emléket Komáromban a zsidó közösség vallási vezetőinek. Részleteket a HH novemberi számában olvashatnak. ■

Nyertes pályázat – Itt élünk együtt

A Szlovák Köztársaság Kormányhivatalától jelentős összeget nyertünk pályázat útján „Itt élünk együtt” című programunkra. Márciusig bemutatjuk közösségünk történetének nagy pillanatait utazó kiállítás formájában, megjelenítjük a közösség történetének ismert részeit, több kulturális programon is részt vehetnek az érdeklődők. A projekt eredményeiről folyamatosan beszámolunk a HH hasábjain. ■

Kérjük a támogatását!

Kedves Olvasónk! Kérjük, lehetősége szerint támogassa a Komáromi Zsidó Hitközség programjait, a HH megjelenését, épületeink, temetőnk felújítását.

2008. január 1-től támogatását az alábbi bankszámlaszámokra küldheti (támogatás személyesen a KZSH titkárságán és csekken is lehetséges):

Belföldi átutalás Szlovákiából:

26384962/0900 – Slovenská sporiteľňa vagy
10103804/5200 – OTP Slovakia

Nemzetközi átutalás külföldről:

A KZSH címe: Židovská náboženská obec v Komárne, Eötvösa 15, 94501 Komárno, Slovakia

IBAN: SK0609000000000026384962 SWIFT: GIBASKBX

Bakunk címe: Slovenská sporiteľňa, Palatínova 33, 94501 Komárno vagy

IBAN: SK5252000000000010103804 SWIFT: OTPVSKBX

Bankunk címe: OTP Slovakia, Záhradnícka 10, 94501 Komárno

Köszönjük!

Magyarországi olvasóink figyelmébe: Kedves Olvasónk!

Kérjük, hogy az egyházaknak adható személyi jövedelemadója 1 százalékát a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége részére ajánlja fel a 0358-as technikai számon. A MAZSIHISZ rendszeresen támogatja a KZSH munkáját!

Külföldi olvasóink figyelmébe: Támogathat már Paypalon keresztül is!

A Komáromi Zsidó Hitközség megnyitotta Paypal számláját, adományait az alábbi címre küldhetik: help@menhaz.sk

Hitközségi Híradó (Spravodaj) – a Komáromi Zsidó Hitközség lapja (mesačník ŽNO v Komárne). Alapítva 5756-ban (1996), **főszerkesztő** – szerkesztő: Paszternák Tamás (tamas.paszternak@menhaz.sk), Paszternák András (andras.paszternak@menhaz.sk), **munkatársak** – spolupracovníci: Haas Judit, Mgr. Piczek Ferenc, **tördelőszerkesztő** – grafická úprava: Saláth Richárd, **olvasószerkesztő** – jazyková korektúra: Vadász Magda (Budapest), Paszternákné Kertész Zsuzsanna (Komárom), Katarína Potoková (Nitra), **nyomtatás** – tlač: Nec-arte Kft., Komárom, a **KZSH címe** – adresa ŽNO: Židovská náboženská obec, Eötvösa 15, 945 01 Komárno, Slovakia, tel.: 00421/35/7731-224, e-mail: kile@menhaz.sk, tel./fax: 00421/35/7725-355. **Regisztrációs szám**: EV 3424/09. **ISSN** 1337-091x. Alapítva 5756-ban. Realizované s finančnou podporou Úradu vlády SR – program Kultúra národnostných menšín 2012. **Lapunk Önnek készült, kérjük ne dobja el!**

Faliújság rövid hírek

✧ A HH-t a KZSH-t és a Shalom klubot támogatták: Ondrej (Pozsony), Miles-ova Jelizaveta (Komárom) és anonimitásukat kérő adományozók! Köszönjük!

✧ Tovább bővült a Spitzer Béla Könyvtár állománya. Sikeres pályázatainknak köszönhetően szlovák és magyar nyelvű köteteket szereztünk be.

✧ Megérkezett a cfáti Magyarajkú Zsidóság Emlékmúzeumának friss hírlevele. A titkárságon olvasható. Köszönjük!

✧ A KZSH is meghívást kapott a november 11-én vasárnap Sopronban megrendezésre kerülő zsidó vacsoraestre, melynek díszvendége Ungvári Tamás lesz.

✧ Szerda délutánonként továbbra is folytatódik a héber nyelvtanfolyam. Érdeklődni a titkárságon lehet.

Kóser pékáruk

Felhívjuk figyelmüket, hogy kóser barchesz és pékáruk legközelebb december 7-re (péntek) rendelhetők. Kérjük, az igényeiket szíveskedjenek december 4-ig leadni a titkárságon vagy a kile@menhaz.sk címen. ■

Már a Menház épülete is elérhető a Google Street View alkalmazásban, látogasson meg minket virtuálisan is!

Pozsonyba kirándultunk

Régi tervünk vált valóra, amikor október közepén megszerveztük pozsonyi kirándulásunkat. Induláskor szinte tele volt az autóbusz, komáromiak és magyarországi barátaink jöttek velünk az utazásra. Páran Dunaszerdahelyen csatlakoztak.

Az első állomás a híres pozsonyi rabbi, a helyi Jesiva alapítója és feje Chatam Sofer sírja volt. A Duna partján a föld mélye rejtje az egykori régi ortodox temetőből megmaradt 23 sírt, köztük a Frankfurtból Pozsonyban érkezett Moshe Schreiberét, azaz a Chatam Soferét. A helyi idegenvezető magyarázata után mindenki elmondhatta saját imáját vagy elhelyezhette kvitlijét – kívánságokat tartalmazó kis cédula – az erre kijelölt helyen. Másodikként a Heyduk utcában található zsinagógát és a karzátán található Zsidó Közösségi Múzeumot kerestük fel. Itt már csatlakozott hozzánk a soproni, szombathelyi és mosonmagyaróvári hitközségek közös kirándulócsapata, akik a KZSH segítségével jöttek Pozsonyba, így az utazás nemcsak Pozsony, hanem a többi közösség megismerésére is remek alkalmat teremtett, közel százan voltunk négy városból.

A látogatók majdnem megtöltötték az egyetlen megmaradt és máig használatban levő zsinagóga földszinti terét. Jana Švantnerová művészettörténész előadásában bemutatta az épületet, annak történetét és röviden szólt a mai pozsonyi zsidó életről, a Zsidó Közösségi Múzeum kialakulásáról.

A karzaton található, idén júniusban megnyílt kiállításodálatos kivitelezésével, modern szemléletével lenyűgözte a látogatókat.

Rövid séta után a Pozsonyi Zsidó Hitközség kóser éttermében ebédeltünk. A következő állomás a közelben található Ohel David idősök otthona volt, ahol Miriam Franklová igazgatónő köszöntötte a csoportot, köztük Haas Juditot, a KZSH irodavezetőjét, aki egy évtizeden át volt az intézmény főnövére.

Szlovákia egyetlen zsidó idősök otthonában 35 Holokauszt túlélő él, az egész országból, közülük tízen fekvő betegek. Az intézmény többek állítása szerint a legszebb idősök otthona Szlovákiában. Feledhetetlen volt a találkozás a komáromi származású Nágel házaspárral, akiket a jelenlevők nagyrésze személyesen is ismert – most ünneplik hetvenedik házassági évfordulójukat, Mazl Tov!. A finom sütemények és a kérdések feltevése után megtekintettük a lakószobákat,

majd belehallgathattunk az éppen akkor kezdődő zeneterápia foglalkozásba.

Pár sarokkal arrébb, a Szlovák Nemzeti Múzeum – Zsidó Kultúra Múzeumában, - a Zsigray kúria, az egykori pozsonyi Zsidó utca egyetlen eredetiben megmaradt épülete- földszintjén Viera Kamenická fotográfus, az intézmény munkatársa köszöntötte a csoportot, és mondott érdekes bevezetőt. Ezután mindenki egyénileg járhatta be a gazdagon berendezett kiállítás két emeletét.

Késő délután indultunk gyalogos sétánkra a felújított pozsonyi óvárosba, ahol idegenvezető mutatta be a legfőbb nevezetességeket.

A sok gyaloglással, élménnyel tarkított túra a modern városrészek meglátogatásával fejeződött be, reméljük mindenkinek érdekes volt és sokan visszatérnek majd Pozsonyba.

Ezúton szeretnénk megköszönni a szervezésben nyújtott segítséget dr. Maroš Borskýnak, a Pozsonyi Zsidó Hitközség alelnökének és Haas Juditnak, a KZSH irodavezetőjének. ■

PT

A Budapest Klezmer Band koncertje Komáromban

Október 20-án szombat este fergeteges koncertet adott a Komáromi Jókai Színházban a Budapest Klezmer Band. A Jávi Ferenc által vezetett együttes első alkalommal járt városunkban. Nagy örömről a színház kezdeményezése volt a kiemelkedő kulturális esemény, amelynek a KZSH társszervezője lett az „Itt élünk együtt” című program keretében. Az együttműködés kialakításáért Dobai Tibort, a színház gazdasági igazgatóját illeti köszönet.

A jubileumi, 60. születésnapját ünneplő teátrum nézőtere szinte megtelt a koncert kezdetére. A világhírű zenekar műsorában ismert és új dallamok csendültek fel, bemutatva a klezmer különböző országokból származó dallamvilágát, pl. Lengyelország, Moldávia és az együttes két évtizedes működésének gyümölcseit (Menyaszonjtánc, Jiddishe Blues, Gettó). Az est meglepetés vendége Dráfi Mátyás, a Komáromi Jókai Színház Jászai díjas

művésze volt, aki 1994-ben Teyjét alkította a Hegedűs a háztetőben. Most a Budapest Klezmer Band kísérte a híres dallamokat. Megható, felemelő érzés volt ott lenni.

Bízunk abban, hogy a jövőben is folytatódik a színház és közösségünk együttműködése. A produkció után a művészek dedikálták megjelent hanghordozóikat és sokáig beszélgettek az érdeklődőkkel. ■

PT

Debrecen – ötödször

Egyik volt kedves diákom, Paszternák Tamás hívta fel a figyelmemet a Debreceni Zsidó Hitközség által szervezett nemzetközi szavalóversenyre még 2002-ben. A verseny névadója, Dr. Kardos Albert neve ismeretlen volt számomra, ám a zsűri tiszteletbeli elnökét, Szabó Magdát művein keresztül jól „ismertem”.

Elmentünk Debrecenbe, s azóta már ötödik alkalommal vagyunk résztvevői s – nagy örömmre – győztesei is ennek a versenynek.

Az első találkozás, az első benyomás nagyon fontos az életben – lehet, hogy emiatt járunk vissza Debrecenbe, amikor csak módunkban áll. 2002-ben, pár nappal 85. születésnapja után a megnyitót követően megérkezett Szabó Magda, betegen, testileg kicsit megtörtén, de szellemi frissességének teljében. Ott, a hitközség dísztermében a Tiszántúli Református Egyházkerület valamikori főgondnoka, a Debreceni Református Teológiai Akadémia díszdoktora, kétszeres Kossuth-díjas író, a Corvin-lánc kitüntetettje, Debrecen város díszpolgára, dr. Szabó Magda akadémikus beszélt dr. Kardos Albertről, akit személyesen ismert, akinek sorsa egy életre beleégett az akkor még fiatal lány emlékezetébe. Megelevenedtek a hallgatóság előtt a 40-es évek Debrecenének utcái, a gettóba hajtott zsidók menekülése, a civis város lakóinak megdöbbenése... Ott, a díszteremben olyan elevenek és fájók voltak a szavak, de leginkább olyan egyetemes emberi érzések törtek fel, amelyek örökre a szívükbe és az elméjükbe ivódottak. Az akkor 85 éves író így emlékezett dr. Kardos Albertre:

„...Jártam többször a halál árnyékában egymáshoz húzódnó ártatlanok között, hallottam a kalapácsok ütéseit, amíg bedeszkázták a környező utcák felé néző ablakokat, összeszegelték a gettót körbezáró fakerítés deszkáit. Itt láttam utoljára Kardos Albertet – vajon hányan tudják még Debrecenben, hogy ki volt – becsületes szíve felett a sárga csillaggal. Fehér, szelíd, a botos és kalapos Aranyéhoz hasonló arcán zavar ömlött el, ahogy megismert,

megtorpant, félreállt, időt akarva hagyni nekem, míg eldöntöm, meg akarom ismerni, vagy sem. Mikor odaléptem hozzá, megálltam előtte, és szó nélkül csak elbőgtem magam, itt csóválta meg válasz helyet némán a fejét. Nyolcvan-négy éves volt, szelleme, teste épebb, mint akárhány fiatalé...” (A teljes írás dr. Kardos Albertről az Est című újságban jelent meg 1948-ban.)

A verseny bírálói híven követik a kitűzött célokat: felfedezni a tehetségeket, teret adni az irodalomnak, a kitűnő, értékálló alkotásoknak. Úgy versenyezni, hogy közben az a két nap a lírai és a prózai alkotások ünnepe legyen. S mindezt közvetlen, őszinte baráti hangulatban.

Debrecenben jó! Örömmel készülünk, örömmel megyünk, s még boldogabban utazunk haza – de már hazafelé a vonaton tudjuk: jövőre is jövőnk!

Köszönet a zsűrinek alkotó bírálataért, megfontolandó, építő gondolataiért; köszönet a házigazdáknak, a szervezőknek odafigyelő, áldozatos munkájukért, amellyel a versenyzők kényelmét, a tökéletes körülményeket, ellátást biztosítják.

Az idei verseny után nagy dicséretet kaptunk a zsűritől: a Selye gimnazisták „előadói iskolát” teremtettek a debreceni versenyen. Igaz, nagyon szép eredményeket értünk el, hiszen öt alkalomból ötször hoztuk el az első díjat.

2002 – Czuczor Nóra

1. hely

2009 – Szabó Donáta

1. hely, ifjúsági kategória
Jókai Ágnes

1. hely, felnőtt kategória

2010 – Ölvecky András

1. hely, felnőtt kategória

2011 – Szurcsík Ádám

1. hely, ifjúsági kategória

2012 – Hernandez Franco Vivien

1. hely, ifjúsági kategória
Szurcsík Ádám

2. hely, felnőtt kategória

A diákok felkészítője Spátay Adriana tanár.

A jövő év októberében immáron 15. alkalommal rendezik meg a Dr. Kardos Albert Nemzetközi Vers- és Próza-

Hernandez Franco Vivien és Szurcsík Ádám

mondó Versenyt a Debreceni Zsidó Hitközség székházában. ■

*Spátay Adriana,
a Selye János Gimnázium tanára*

Zsidó Fesztivál Szombathelyen

Kedves Hittestvéreink! Zsidó fesztivált rendezünk Szombathelyen. Szeretném kérni hogy lehetőségeitekhez mérten számoljatok be, tegyétek közzé programlehetőségeinket a közösségetek számára:

Zsidó Fesztivál Szombathely 5773 és SOHA Fesztivál – kisfilmek a holokausztról. Időpont: 2012. november 10-18.

Részletes program:

<http://szombathelyizsidohitkozseg.hu/fesztival>

Természetesen szeretettel várunk Benneteket!

Hittestvéri üdvözléssel ■

*Grünwald Zsolt
főszervező*

Izrael, komáromi zarándokok és turisták szemével

Szabó Donáta: Egy rendkívüli hét egy rendkívüli országban – I. rész

Már egészen kicsi korom óta vágytam Izraelbe. A nagymamámtól hallott csodás bibliai történetek, a történelem fontos eseményeiről szóló históriák valami különleges vonzerővel hatottak rám, s alig vártam, hogy bejárjam azokat a helyeket, ahol ezek a különleges dolgok megtörténtek.

Erre a csodálatos utazásra néhány évet várnom kellett, de úgy érzem, hogy ez így volt jó. Mostanra értem meg arra, hogy ennek az országnak a varázsát igazán be tudjam fogadni, meg tudjam érteni. Erre az igen fárasztó, de tartalmas útra elkísért húgom, Damiána is, vállalva a kockázatot, hogy buzgó kíváncsiságom, s mély szeretetem a történelem iránt nem hagyja pihenni egy percig sem.

Jeruzsálem és a Kidron-völgy

Tehát szeptember 9-én az El Al Légitársaság járatával érkezünk meg a Ben Gurion repülőtérre. Földet érésünk pillanatában a híres Shalom Aleichem dalama csendült fel, amelynél kedvesebb üdvözlést nehéz volna elképzelni.

Utunk a repülőtérrel Jaffába vezetett. Ez az ősi város mára már szinte összenőtt a modern Tel Avivval, de ennek ellenére megőrizte régijs jellegét. Az utcák a tizenkét csillagjegyről vannak elnevezve, a Földközi-tenger hullámai vídáman csapkodják a partokat és a Jókivánság hídján állva még abban is komolyan bízhatunk, hogy vágyaink egy nap teljesülnek.

Jaffából Netanyába, a közkedvelt üdülővárosba utaztunk. Idegenvezetőnk szavai alapján Netanya néhány évtizeddel ezelőtt még igazi magyar város volt – az emberek kiválóan boldogultak anélkül, hogy akár egy szót is tudtak volna héberül. Természetesen ez mára megváltozott, s a város inkább a turisták

kedvelt úticélja lett. A tengerpart remekül ki van építve, a nagy hullámok vízi élményekben gazdag időtöltést kínálnak az idelátogatóknak – sajnálatos módon azonban a szállodák minőségéről ez már kevésbé mondható el.

Második napunk igazán változatos programokkal kecsegtetett.

Először a híres Heródes által tervezett és megépített Caesarea városába látogattunk el, amely kitűnő példája a

ra, melyeket az emberiségnek meg kell élnie, mielőtt a teljes egyetemességet el tudja fogadni. A bahai vallásnak világszerte kb. 7,5 millió követője van, közülük nagyjából 1200 él Magyarországon.

A bahai-szentélyek megtekintése után Akkóba utaztunk tovább. Akko kb. 5000 éves település, bár igazán jelentőssé kétségtelenül a keresztes hadjáratok idején vált, ugyanis I. (Oroszlánszívű) Richárd angol király itt építette fel a keresztes hadak központját Jeruzsálem elvesztése után. A keresztesek által épített város azonban mára a föld alá került (ennek feltárása jelenleg is folyamatban van), s a föld felszíne fölött ma már a törökök építette épületeket láthatjuk.

Harmadik napunk a Szentföldön leginkább keresztény szellemben telt el. Ezen a napon felkerestük Jézus Krisztus életének legfőbb helyszíneit.

Először Názáretben tekintettük meg az Angyali Üdvözlés Templomát, amely modern stílusa ellenére igen hagyományőrzőnek bizonyult, ugyanis a belsőjében található, Szűz Mária házának tulajdonított épület eredeti állapotában lett meghagyva. A templom felső emeletén az egyes nemzetek által ajándékozott mozaikokat találjuk, melyek többnyire az angyali üdvözlést, ill. Szűz Máriát Jézussal a karján ábrázolják.

Názáretben lehetőségünk volt megnézni József műhelyének és az azt körülvevő kis utcáknak maradványait is.

(Folytatás a 7. oldalon)

Bahai-kertek, Haifa

Feuerstein Azriel:

KELJFELJANCSI

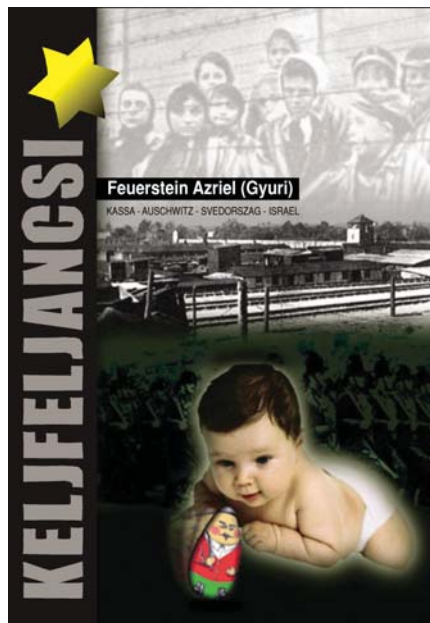
6. fejezet 2. rész

Mint a kassai polgárság többsége, a kassai zsidók is nyelvben és érzelmileg is magyarok maradtak. A húszas évek gazdasági világválsága ugyan idáig is eljutott, de a légkört a nyugodt optimizmus jellemezte és a biztonság abban, hogy a népek és az államok megtanulták a leckét és a legutóbbi pusztítása után több háború Európában nem lehet, akármilyen nézeteltérés is legyen a kultúrállamok között.

Mindez kezdett megváltozni a németországi véresszájú, gyűlöletet hirdető náci propaganda megerősödésével, és még inkább Hitler uralomra jutásával 1933-ban, és első sikereivel. A nyugati nagyhatalmak, amelyek a szovjet kommunizmus ellensúlyát látták Hitlerben, szemet hunytak a német hadsereg nagyméretű és a békeszerződések szerint tilos, felfegyverzése fölött. Szótlanul tűrték a féktelen és fenyegető lázítást a német határok ellen, amelyek a vereségnek voltak a következményei és abban reménykedtek, hogy a német kard éle nem őket, hanem a Szovjetuniót fogja fenyegetni.

1936 márciusában köpte szembe Hitler először – de nem utoljára – a nagyhatalmakat, de főleg Franciaországot. Pár héttel egy békét hirdető beszéde után a német hadsereg megszállta a stratégiai fontosságú, semlegesített területnek nyilvánított, francia fennhatóság alatt álló Rheinlandot. A csapatok parancsot kaptak, hogy az ellenállás legkisebb jelére, azonnal vonuljanak vissza. A franciák meg se nyikkanak és Hitler megtanulta a leckét, 1938-ban bekebelezte Ausztriát a „Harmadik Birodalom” keretébe, egy puska lövés nélkül. Rövidesen ezután, nemzetközi napirendre tűzte a következő államot: Csehszlovákiát, azzal hogy a cseh – német határ menti német kisebbséget, a szudétákat, akik Heinlein vezetése alatt teljesen náciak voltak, lázadásra uszította a cseh állam ellen. Ebben az időben Csehszlovákia erődítményei a német határon már teljesen készen állottak és vetélkedtek a francia Maginot vonallal. Csehszlovákia mozgósított is és légoltalmi gyakorlatokat tartott.

Ezeknek a gyakorlatoknak a keretében az apám egy piros papírral bevont kartoncsövet hozott haza az üzletből, amely a bombát képviselte, egy veder vizet hoztunk és beléttettük a kétméteres csövű kézi pumpát, amelyet anyuka energikusan kezelte és én spricceltem a vizet, a bombát személyesítő kartoncsőre, ami el is ázott. A szerénységem tiltaná, hogy ezt a fontos szerepemet Csehszlovákia háborús előkészületeiben felemlítsem, ha nem az a tény, hogy ez az epizód hét évvel később a messze Hildesheimben csaknem a halálat okozta. Szomorú kötelességem beszámolni arról, hogy ezek az én háborús erőfeszítéseim Csehszlovákia megmentésére Hitler karmaiból sem

jártak több sikerrel, mint a nyugati államok politikusaiei. Hitler már hónapokkal azelőtt elhatározta, hogy szeptemberben kell elkezdenni Csehszlovákia feldarabolását. A generálisai annyira meg voltak győződve, hogy a nagyhatalmak beleavatkoznak, ami akkor Németország biztos végét jelentette volna, hogy komoly előkészületeket tettek arra, hogy ebben az esetben Hitlert letartóztatják, és azonnal visszavonulnak. Ez volt az utolsó alkalom arra, hogy a világháborút és a vele kapcsolatos szörnyűségeket megakadályozzák.

Ez nem történt. Anglia akkori miniszterelnöke Chamberlain 1938. szeptem-

ber 30-án a szegényteljes müncheni döntés után győzelemittasan, papírt lobogtatva szállt le a lodoni repülőtérre. „Peace in our time” kiáltotta és meg is tapsolták. Október elsején a németek elfoglalták a Szudéta-vidéket és vele együtt az erődítményeket. Novemberben Magyarország és Lengyelország megkapták a részüket a támogatásuk fejében a feldarabolt Csehszlovákia részeiből. Ugyanakkor a „Cseh Protektorátus” Hitler védelme alá került a hatalmas fegyver és gyáriparával és Szlovákia „önálló” náci-klerikális állam lett. Egy évvel később, 1939-ben Hitler, most már ellenzék nélkül és a generálisai lelkes támogatásával, akiket a múlt év eseményei meggyőztek arról, hogy a vezérük egy zseni, megtámadta Lengyelországot és megkezdte a második világháborút.

1938 novemberében egy Hersel Grünspann nevű párizsi zsidó diák, akinek a szüleit deportálták megölt egy alacsonyrangú német diplomatát a német nagykövetségen. Ez a merénylet ürügyül szolgált arra a „Kristallennacht”-nak nevezett pogromsorozatra egész Németország területén, amely ugyan „csak” harminchat zsidó életébe került, de amely alatt sok száz templomot és zsidó intézményt, üzletet égettek fel és raboltak ki, több tízezer zsidót, főleg a gazdagokat küldtek koncentrációs táborba, hogy a vagyonukat könnyen lehessen elrabolni és, hogy értésükre adják, hogy érdemes minél előbb kivándorolni, ami maga is napról napra nehezebb kezdett lenni. Ez a figyelmeztetés tulajdonképpen Európa összes zsidója felé és köztük felénk, Kassa és Magyarország zsidói felé is irányult, de mi fontosabb dolgokkal voltunk elfoglalva.

Mint mondtam, 1938 novemberében, a bécsi döntés után Kassa Magyarországhoz lett csatolva. Kassának akkor vagy hetvenezer lakosa volt, köztük tizenkétezer zsidó.

Kassa középosztálya és a zsidók nagy része őszinte lelkesedéssel fogadta Horthy Miklós fehér lovas bevonulását, köztük a családom is, hiszen magyar hazafiak voltunk, magamról nem is beszélve, aki az első gimnáziumba jártam és intőre álltam szlovákból. ■

Folytatása következik...

EGY ÉV IZRAELBEN

Dr. Paszternák András útinaplója

XIII. rész – Biciklis leves

(2011. július 8., péntek)

Péntek délután van. Meleg, nyári nap Ramat Ganban. Idehaza tesz-veszek: takarítás, mosás, az önfenntartás elengedhetetlen velejárói.

Ma igazi különlegességet ebédelttem, egy újfajta soktészta biciklis levest próbáltam ki. Annak idején, jelképes szülőfalumban, Tanyon hívták így a zacskós leveseket, mert biciklivel mentek érte a boltba. Szóval egy tasak zöldségpor, egy tasak szárított zöldség (5 szem kukoricán, 4 répa, 5 paprika meg valami zöld, forró víz és 5 perc. Nagyon finom volt. Tényleg. Én Pesten is évekig ettem ilyeneket, ez benne van az első háromban.

A reggeli kis barchesz (fonott kalács)+túró+felvágott (na jó, a kóserságot meghagyom a hétköznapiakra) kombináció után most úgy érzem magam, mint a jól lakott napközis, ahogy azt a Kémiai Kutatóközpontban szoktuk mondani.

A tegnapi bevásárlás nem ment simán. Valahogy éreztem, ha péntekre hagyom, nem lesz erőm elindulni, ezért megejtettem a buszvégállomás

melletti szupermarketban. Új biztonsági őr volt, aki nem elégedett meg a hátizsákom tartalmának megmutatásával, hanem közölte, hogy hagyjam ott a bejáratnál. Mondtam neki, hogy laptopostól??? A válasz az volt, hogy igen, ő majd vigyáz rá. Hetek óta járok ide, de eddig csak belekukkantottak, nincs nálam valami veszélyes dolog.

Na jó, letettem a táskát. Arra gondoltam, ha valaki felkapja és elrohan vele az idősödő őr sosem éri utol. Egy-szer pár éve a haifai Technion (műszaki egyetem) kis boltjában volt hasonló élményem. Akkor most futás, egy gyors bevásárlás, s a remélem, hogy nem viszik el a gépet, s a táskában lévő egy-két fontos iratot. Kosár, kenyér, túró, felvágott, biciklis leves... Néha pillantás az ajtó felé... Még ott van, még mindig... Francba, valaki beleállt a képbe... ugye még ott van! Sorban állás a kasszánál, végeláthatatlan az ünnepre bevásárlók sora. Feladom, nem bírom tovább az izgalmat... ha elvitték, elvitték, fő az egész-

ség. Fizetek! Az ajtónál megkapom a pecsétet a számlára, s a שמואל (őr) büszkén, önelégülten mutatja minden megvan a táskámban. B... m... – gondolom magamban -, tíz év örögedtem miattad a bevásárlás alatt.

Felszállok a 61-esre, általában tiszták a buszok, de ezzel a sofőrrel már múltkor is utaztam, s valahogy ő a leggyengébb láncszem a vonalon a jármű belsejét tekintve.

Az első ülés mögött erre a célra kihelyezett tartóban ingyenes újság lapul, az otthoni Metropol buszos változata, beszerzek egyet, jó lesz majd „olvasgatni” a hétvégén. Lapozgatom, lapozgatom,... döbbenet a 43. és a 51. oldalon egy-egy egész oldalas szexshop hirdetés a segédeszközök képeivel. A DAN buszain osztogatott újságban! El tudja azt valaki képzelni, hogy reggel a pesti metróban Metropol olvasás közben, esetleg a MÁV-Start Inter-city Magazinjában vagy a MALÉV Horizon című lapjában hasonlóval találkozunk??? OK, ez Izrael,... és akkor csak én vagyok túl prűd!!! ■

*Készült az Interneten folyamatosan publikált Posztdok Napló alapján –
www.kispaszi.com*

Egy rendkívüli hét...

(Folytatás az 5. oldalról)

Ezt követően a Genezáret-tó (vagy Galileai-tó) felé vettük az irányt. A tó partján szemügyre vehettük egy kétezer éves hajó roncsait, mely a feltételezések szerint még akár az apostoloké is lehetett. Ezután részt vettünk egy igazán kellemes hajókázáson, melynek során elsajátítottuk egy igazi izraeli tánc alaplépéseit, s kipróbálhattuk, hogy milyen módszerrel is halásztak az emberek (köztük az apostolok) kétezer évvel ezelőtt. A hajó személyzete egy kicsi, de annál többet jelentő figyelmességgel is meglepett minket: Izrael zászlaja mellé felvonták a magyar zászlót, s büszkén hallgathattuk meg a magyar és az izraeli himnusz is.

A megható hajóutat egy nagyon finom ebéd követte: megkóstolhattuk Szent Péter halát, melyet egyenesen a Genezáret-tóból halásztak ki.

Jóllakottan folytattuk utunkat Caphe-rnaumba, ahol Szent Péter anyósának háza mellett megtekinthettük egy 4. századi zsinagóga fennmaradt részeit, amelynek külön érdekessége, hogy zsidó-római együttműködéssel épült fel – s erre bizony nem túl sok példa akad.

Caphernaumból Tabghába, a kenyér- és halszaporítás helyszínére utaztunk, majd pedig megtekintettük a Nyolc Boldogság hegyét, ahol Jézus a híres hegyi beszédét tartotta.

Ennek az izgalmas napnak a lezárásaként ellátogattunk a Jordán-folyóhoz, ahol Keresztelő Szent János Jézust és még rajta kívül sok-sok embert megkeresztelt. Ma is sokan újítyák itt meg keresztségüket, rendkívüli jelentőséget tulajdonítva a helyszín erejének.

Tartalmas első három napunkat egy nap pihenés követte a Netanyában. Nagy örömmel fürödtünk meg a 30 fokok Földközi-tengerben, kiélvezve az általunk megszokottnál jóval méretesebb hullámokat és a meglepően tiszta vizet. ■

Folytatása következik...

Löwinger Mancsi szakácskönyvéből

Fánkcsütési verseny győztes nélkül

Az izraeli társadalom hetven népből áll, ami azt jelenti, hogy hetven féle szokás, főző módszerek ízek és receptek vannak. Természetesen mindenki van győződve arról, hogy az ő receptje, szokása a legjobb, legfinomabb. Sokszor igyekszik másokat tanítani az egy és igazi receptre.

A könyvesboltok polcai összeomlanak a sokféle szakácskönyv alatt. De a legjobb saját szemmel látni és kóstolni a különböző ízeket. Itt ez nem nehéz feladat, minden társasházban találunk 4-5 féle más konyhát.

Mikor fiatal párok és fiatal családok beköltöztek a társasházba hamarosan választottak energikus házbizottságot, amelyek a ház mindennapi karbantar-

egész versenyt, mert nem lehetett a lépcsőházba bemenni úgy, hogy a sült olaj szaga ne ragadjon rád.

De a szorgalmas háziasszonyok nem könnyen adták fel a versenyt, folytatták a próbasütést és a családtagok menekültek otthonról, nehogy újból fánkot kelljen vacsorára enni.

A verseny estére nyolcan maradtak az utolsó szakaszban. Az egyik család volt

mikor a szentélyben az egy napi olaj nyolc napig tartott, úgy a zsűri elhatározta, hogy az első díjak nyolc részre osztják. A diplomáciai taktika sikerült, mindenki meg volt elégedve, de a mai napig sem lehet tudni, hogy ki ette meg azt a sok fánkot.

Két fánk recept

1. Ezt a fánkot nem olajban, hanem sütőben sütjük

Hozzávalók: 1 kg liszt, 2 tojás, 10 dkg lágy vaj, 5 dkg élesztő, fél pohár cukor, kiskanál só, 2 tasak vaníliás cukor, kis tej vagy víz.

Elkészítés: az élesztőt felolvasztjuk a langyos tejben és hozzáadjuk a lisztbe.

A többi hozzávalót a lisztbe keverjük annyi vízzel, hogy lágy tésztát kapjunk.

A tésztát duplájára kelesztjük. Sütőpapírt kikenünk olajjal, a tésztából kis gombócokat rakunk pár centire egymástól. Meleg sütőben 30-35 percig, míg szép barna színt kapnak, megsütjük. Porcukorral díszítjük és lekvárral tálaljuk.

2. Túrós Fánk

Hozzávalók: fél kg száraz túró, 1 tojás, 2 tasak vaníliás cukor, 3 kávéskanál cukor, fél pohár liszt.

Elkészítés: az hozzávalókat összekeverjük, ha a keverék túl kemény, lehet pár kanál tejfölt hozzá adni. Kis gombócokat készítünk és forró olajban barnára sütjük. Porcukorral díszítjük, lekvárral tálaljuk.

Szép Chanukat kívánok! ■

*Orna Mondschein
Ashkelon, Izrael*

tását és a kert gondozását ellátták. A sátoros ünnepre közös szukát állítottak, ünnepélyes vacsorákat rendeztek, besztva ki mit hoz. Így minden este két család volt a vendéglátó, dicsekedve a saját konyhája különlegességeivel. Mivel ennek a vállalkozásnak nagy sikere volt, elhatározták, hogy channukára fánkcsütési versenyt szerveznek és megkoronázzák a fánkkirálynőt.

Pár héttel channuka előtt a háziasszonyok próba fánkcsütéssel voltak elfoglalva, annyira, hogy a családjuk hetekig mást sem evett, mint fánkot, ilyen vagy olyan változatban. Lehet mondani, hogy voltak, akik már sajnálták az

a vendéglátó és az öt háziasszony megjelent frissen sült fánkokkal megrakott tálakkal. Az ünnepélyes estét frissítő italokkal kezdték, mivel a fánkot frissen jó enni, a zsűri tagjai leültek az asztalhoz a fánkcsütés elé, hogy eldöntse ki a fánkkirálynő. De jaj, nagy probléma lett.

A zsűri tagjai a legrosszabb álmukban se tudtak volna nyolc fánkot megenni, de még meg se kóstolni. Egymásra néztek, rövid tanácskozássra a szomszéd szobába mentek. Hamarosan visszajöttek, ünnepélyesen kijelentették, hogy mivel channukai fánkot azért fogyasztunk, mert ezzel emlékezünk a csodára,

Temetői hírek

Október végén zárul a temető idei karbantartási szezonja. A KZSH vezetősége és a szakemberek tovább dolgoznak a kerítés részleges cseréjén, amelyet pályázati forrásokból tudunk megvalósítani. ■

PT

Koncert Budapest Klezmer Bandu v Jókaiho divadle v Komárne

Budapest Klezmer Band usporiadal fantastický koncert 20. októbra v Jókaiho divadle v Komárne. Klezmerovci pod vedením Ferenca Jávara boli

prvý raz v našom meste. Táto vynikajúca kultúrna udalosť vznikla na základe iniciatívy divadla, my sme boli v rámci programu Tu spolu žijeme spoluorga-

nizátormi tejto akcie. Vďaka patrí za vytvorenie spolupráce ekonomickému riaditeľovi divadla Tiborovi Dobaimu.

Hľadisko divadla, ktoré teraz oslavuje 60. narodeniny, sa úplne zaplnilo. V programe svetoznámeho orchestra odzneli známe, ale aj nové melódie, predstavili svet klezmeru v melódiách pochádzajúcich napr. z Poľska, Moldavska a takisto hrali aj plody svojej dvadsiročnej tvorby (Tanec neviest, Jiddishe Blues, Getto). Pripravili aj prekvapenie, herec Jókaiho divadla Mátyás Dráfi – nositeľ Jászaiho ceny – ktorý v roku 1994 hral rolu Tevejho v muzikále Fidlík na streche, teraz vystupoval spolu s klezmerovcami. Bol to dojemný a mimoriadne dobrý pocit byť prítomný v divadle.

Veríme, že aj v budúcnosti bude pokračovať spolupráca divadla a nášho ŽNO. Po vystúpení umelci podpisovali zvukové nosiče a ešte dlho sa rozprávali so záujemcami. ■

PT

The Global Day of Jewish Learning

**Buďte súčasťou. Učte sa.
Urobte krok vpred.**

The Global Day of Jewish Learning: 18.november 2012

Židovské komunity na celom svete sa **18.novembra 2012** zapoja do projektu The Global Day of Jewish Learning. Tento deň je venovaný spoločnému učeniu, dialógu a zamysleniu sa nad tým, čo nás všetkých spája.

Pridajte sa aj Vy k nám a buďte súčasťou The Global Day

Kedy: 18.november 2012 od 10:00 do cca 16:30
Kde: ŽNO Bratislava, Panenská 4

ÚČASTNÍCKY POPLATOK:

Dospelí: 10 Eur

Študenti a dôchodcovia: 6 Eur

(Zahrňa obed, občerstvenie počas celého dňa a učebné materiály)

Prihlasujte sa na: mullerova@uzzno.sk

Prednášajúci:

- **Rabín Baruch Myers**
bratislavský rabín (SK)

- **Dr. Rabbi Andrew Goldstein**
Rabbi Emeritus Northwood and Pinner Liberal Synagogue (EN)

- Ester Tillová (SK)
- Petra Müllerová (SK)

WING 2012

26.12.12 - 01.01.2013 SLOVENIA

The Winter Jewish experience is here!
Join us - skiers, snowboarders and non skiers come for a week of Jewish programs, special Shabbat atmosphere, new years celebration, study rooms for the ones that have exams and much more.

PAYMENT INFORMATION
450 euro (first 50 people that register will pay 420 euro, payment needs to be done in 5 days after registration otherwise the price is 450) Places are limited

Stop DREAMING - start WING-ing!
Explore www.wing-ski.org and subscribe now
Contact us for more information: info@wing-ski.org

wing

Logos at the bottom: JDC, JDC REGIONS, Swiss Union of Jewish Students, UGEI

Boli sme na výlete v Bratislave

Realizoval sa náš starý plán, v polovičke októbra sme zorganizovali zájazd do Bratislavy. Už na začiatku cesty bol autobus naplnený, neboli sme v ňom iba my z Komárna, ale prišli aj naši priatelia z Maďarska, boli aj takí, ktorí nastupovali v Dunajskej Stredě.

Prvá zastávka bola pri hrobe zakladateľa miestnej ješivy, vedúceho rabína ješivy Chatama Sófera. Na brehu Dunaja v hĺbinách zeme je 23 zachovalých hrobov zo starého ortodoxného cintorína, medzi nimi aj hrob Mošeho Schreibera, t.j. Chatama Sófera, ktorý prišiel do Bratislavy z Frankfurtu nad Mohanom. Po vysvetlení miestneho sprievodcu mal každý možnosť sa pomodliť a umiestniť kvitlu – ceduľu, na ktorej sú zaznamenané prania – na vyznačené miesto. Odtiaľ sme prešli do synagógy na Heydukovej ulici, kde sme navštívili novozaložené Múzeum židovskej komunity. Tu sa k nám pripojili aj naši priatelia zo Šopronu, Szombathelyu a z Mosonmagyaróváru, ktorí prišli do Bratislavy s pomocou ŽNO v Komárne. Táto cesta poskytla možnosť nielen spoznať Bratislavu, ale spoznať sa aj vzájomne, zo štyroch miest prišlo na túto akciu približne sto ľudí.

Návštevníci zaplnili prízemie jedinej zachovanej synagógy v Bratislave. Kunsthistorička Jana Švantnerová vo svojej prednáške predstavila budovu, jej históriu a krátko hovorila aj o dnešnom židovskom živote v meste a o založení Múzea židovskej komunity.

Výstava je na galérii synagógy, bola otvorená v júni tohto roku, návštevníci obdivovali krásnu výstavu a jej modernú realizáciu.

Po krátkej prechádzke sme sa išli naobedovať do kôšer reštaurácie bratislavskej ŽNO. Po obede sme navštívili domov dôchodcov Ohel David, kde skupinu privítala pani riaditeľka Miriam Franklová, osobitne pozdravila riaditeľku kancelárie Juditu Haasovú, ktorá bola v priebehu jedného desaťročia hlavnou sestrou v tejto inštitúcii.

V jedinom židovskom domove dôchodcov na Slovensku žije z celého Slovenska 35 ľudí, ktorí prežili holokaust, z toho je desať pripútaných na lôžko. Podľa vyjadrenia viacerých je

toto najkrajší domov dôchodcov na Slovensku. Nezabudnuteľný zážitok bol stretnúť sa s manželmi Nágelovcami, ktorí pochádzajú z Komárna a teraz oslavujú sedemdesiate výročie sobáša a väčšina prítomných ich pozná. Mazel Tov! Po pohostení chutnými zákuskami sme si pozreli izby a započúvali sa aj do práve prebiehajúcej hodiny hudobnej terapie.

Neďaleko odtiaľ, v Slovenskom národnom múzeu – v Múzeu židovskej kultúry – v bývalom paláci rodiny Zsigrayovcov, v jedinej zachovanej budove bývalej Židovskej ulice, pozdravila prítomných fotografka pani Viera Kamenická, pracujúca v múzeu a oboznámila ich s exponátmi. Následne bola možnosť jednotlivci si prezrieť dve poschodia, na ktorých je umiestnená bohato zariadená expozícia.

Neskoršie sme sa prešli po obnovenom Starom meste, kde nám sprievodkyňa predstavila najznámejšie pamiatky.

Náš výlet sme ukončili prehliadkou modernej časti Bratislavy, boli sme unavení nielen z pešej túry, ale aj z mnohých nových zážitkov. Veríme, že mnohí z nás sa po tomto zaujímavom výlete ešte vrátia do nášho hlavného mesta.

Touto cestou ďakujeme za pomoc pri organizovaní dr. Marošovi Borskému, viceprezidentovi ŽNO v Bratislave a Judite Haasovej, riaditeľke našej kancelárie. ■

PT

Vít'azný tender – Tu spolu žijeme

Prostredníctvom tendra sme získali od Úradu vlády Slovenskej republiky značnú sumu na náš program „Tu spolu žijeme“. Vo forme putovnej výstavy od marca predstavíme históriu našej komunity, známe udalosti z histórie náboženskej obce, záujemci budú mať možnosť zúčastniť sa na viacerých kultúrnych programoch. O výsledku projektu Vám budeme podávať priebežné informácie. ■

Pamiatka na rabínov z Komárna

Ministerstvo zahraničných vecí Maďarska vypísalo na jar tohoto roku súťaž v záujme založenia pamätných miest pre krajanov. Projekt ŽNO bol úspešný, takže na sviatok Chanuky môžeme v synagóge odhaliť pamätne tabule ortodoxných a neologických rabínov z Komárna. Po prvýkrát bude tak odhalená pamätaná tabuľa na pamiatku židovských vedúcich osobností. Podrobnosti zverejníme v novembrovom čísle. ■

Kóšer pečivo

Oznamujeme vám, že kóšer barches a pečivo možno najbližšie objednať v piatok 7. decembra. Prosíme vás, aby ste svoje objednávky odovzdali najneskôr do 4. decembra na sekretariáte, alebo na adrese kile@menhaz.sk. ■

Správy z cintorína

Koncom októbra sa ukončia tohtoročné práce na údržbe cintorína. Vedenie ŽNO a odborníci aj naďalej pracujú na čiastočnej výmene oplotenía, čo môžeme realizovať z peňazí, získaných z verejných súťaží. ■

Žiadame Vašu podporu

Vážení čitatelia!

Prosíme Vás, aby ste podľa Vašich možností podporovali programy ŽNO v Komárne, ako aj vydávanie Spravodaja, údržbu budov a obnovu cintorína.

Od 1. januára 2008 môžete zasielať peniaze na nasledujúce účty (je možnosť platiť osobne na sekretariáte, ako aj poukázanie peňazí šekom):

Poukázanie peňazí z územia SR:

26384962/0900- Slovenská sporiteľňa alebo
10103804/5200- OTP Slovakia

Poukázanie peňazí zo zahraničia:

Adresa: Židovská náboženská obec v Komárne, Eötvösa 15, 94501 Komárno, Slovenská republika

IBAN: SK0609000000000026384962

SWIFT: GIBASKBX

Adresa banky: Slovenská sporiteľňa, Palatínova 33, 94501 Komárno

alebo

IBAN: SK5252000000000010103804

SWIFT: OTPVSKBX

Adresa banky: OTP Slovakia, Záhradnícka 10, 94501 Komárno

Ďakujeme!

Krátke správy

☆ Spravodajcu, Komárňanskú židovskú náboženskú obec a klub Šalom podporili: Földes Ondrej (Bratislava), Milesova Jelizaveta (Komárno) a darcovia, ktorí si priali zostať v anonymite. Ďakujeme!

☆ Rozšíril sa knižný fond našej knižnice Bélu Spitzera. Boli sme úspešní v tendroch a kúpili sme do knižnice slovenské a maďarské knihy.

☆ Obdržali sme najnovšie číslo spravodajcu Pamätného múzea maďarsky hovoriacich Židov v Cfate (Izrael). Noviny môžete čítať na sekretariáte. Čakáme Vás!

☆ ŽNO obdržalo pozvánku na 11. novembra do Šopronu, kde bude židovský literárny večer – hosťom je známy polyhistor Tamás Ungvári.

☆ V stredu poobede pokračuje kurz hebrejčiny. Informácie obdržíte na sekretariáte.

200. číslo Spravodajcu

V januári vyjde sviatočné 200. číslo Spravodajcu. Vážení čitatelia, redakcia Vás prosí o zaslanie vyjadrenia, fotografií, ktoré odzrkadľujú Váš názor, Vaše pocity. V jubilejnom čísle by sme radi zverejnili Vaše spomienky, ktoré sa viažu nie iba k nášmu časopisu, ale aj ku komárňanskej komunite. Materiály očakávame do 31. decembra na adrese kile@menhaz.sk. V Menháze usporiadame aj narodeninové oslavy. ■

Boli sme na výlete v Bratislave

Boli sme na výlete v Bratislave. Náš článok čítajte na strane 3.

O Chanuke pre deti...

Milí čitatelia, svetlo sveta uzrela v poradi už druhá kniha z edície BEE Jewish s názvom O Chanuke pre deti, oteckov aj maminy. Nájdete v nej chanukový príbeh o víťazstve Makabejcov, hádanky, tajničky, úlohy a hlavolamy a dočítate sa v nej aj o zvykoch a tradíciách spojených s Chanukou. Urobte svojim deťom radosť touto milou knižkou.

Knihu si môžete zakúpiť na Ústrednom zväze židovských náboženských obcí alebo na Vašej obci. Pre viac informácií nás kontaktujte na: mullerova@uzzno.sk

Výlet do Budapešti!

25. novembra organizujeme výlet do Budapešti. Poplatok je taký ako vlni 25,- eur, je v ňom obsiahnutá vstupenka na večerný koncert usporiadaný nadáciou Pochodu živých v synagóge v ulici Dohány, kde vystúpi Gábor Presser a jeho priatelia, kóšer obed, cestovný lístok a vstupenky.

Prihlásiť sa môžete na adrese kile@menhaz.sk, alebo na sekretariáte do 19.11.2012.

Program:

10:00 Odchod od Menházu
12:00 Kóšer obed
13:30 Špeciálny Klub Shalom v Budapešti
14:30 Prechádzka v židovskej štvrti – Judafest festival
16:30 Príchod do synagógy
18:00 Koncert v synagóge: Presser Gábor, Falusi Mariann, Rúza Magdi, Szabó Tamás Novák Péter
20:00 Odchod do Komárna
22:00 Príchod k Menházu

Blíži sa Chanuka

Sviatok Chanuky sa v tomto roku začína **9. decembra**. Pozývame Vás spoločne zapáliť prvú chanukovú sviečku v klube Šalom, kde sa v sále Zoltána Wallensteina stretneme o **14.30 hod.** Podrobnosti zverejníme v nasledujúcom čísle. ■

Môžete si objednať sviečky na Chanuku

Naša ŽNO by chcela pre každého zabezpečiť sviečky na sviatky. Žiadame záujemcov, aby svoje objednávky oznámili do 30. novembra na sekretariáte, alebo na adrese kile@menhaz.sk. ■

